

Miquel ADAM

Torero d'hivern

Barcelona: Edicions de 1984, 2015.

Una polèmica més o menys recurrent en l'esfera pública és la de la presència (o la migradesa) de la cultura en els mitjans de comunicació. Aquesta discussió es desenvolupa en els mateixos mitjans –també a les xarxes socials– que en són part implicada. Els qui hi prenen veu són, amb les excepcions que calgui, allò que se'n diu «gent del món de la cultura», incloent els periodistes en aquesta categoria tan laxa com entenedora.

Un dels dos temes de fons més interessants tractats a *Torero d'hivern* és, si fa no fa, el mateix que hi ha darrere d'aquesta polèmica. El segon tema rellevant, present en diversos contes del recull, és el del trànsit a l'edat adulta i les misèries que comporta aquest estadi de la vida. No són els únics temes dels contes que Miquel Adam publica, però són segurament els més importants, els que traven un cert discurs i tenen un recorregut interpretatiu més ric.

Pel que fa al primer, si volguéssim formular-lo amb una mica de perspectiva i amb la pompositat justa, diríem que és el de la (poca) importància social de la literatura –per tant, del paper marginal de l'escriptor en la vida de la polis– i totes les conseqüències que se'n deriven. A «La literatura», el narrador afirma que «la literatura no té cap mena d'importància» (p. 169). Aquest psalm impregna les narracions del segon bloc del recull, dedicat especialment a la institució literària, però també treu el cap en altres contes («L'edat dels imperis»), i, de manera hilarant, en una mena de fugida endavant, és al centre de «Torero d'hivern», que dona títol al llibre. Aquest conte presenta les respostes a una entrevista, el Qüestionari Fornes, d'un escriptor que, després de publicar el primer llibre, titulat *Torero d'hivern*, a l'editorial on treballa, i d'exercir de cap de premsa de la seva pròpia obra, es converteix en un personatge de ficció recurrent, primer, als llibres dels escriptors a qui Miquel Adam dedica la narració, però més endavant en tota mena d'obres, fins a passar a formar part d'una mena de museu d'individus de la mateixa condició. Al qüestionari-conte hi apareixen algunes reflexions que expliquen la vocació literària de l'entrevistat: la improductivitat de les lletres i l'acció parasitària sobre el capitalisme; la necessitat de fabulació gairebé innata; la impostura estètica, que tanta importància pot prendre en algunes etapes de l'existència, etc.

El segon tema, que podem resumir com el de la constatació atònita dels paràmetres de l'edat adulta i la contemplació simultània de la senzillesa de la infantesa, és compartit per alguns contes i dona lloc a les històries més reeixides del recull: una

«persona-nen» de set anys que un dia es desperta amb la ment i els records de qui serà a trenta anys («L'home retrospectiu»); la cosmologia i les lleis pròpies que regeixen la vida en parella i l'adveniment de la descendència («Himnes i sorolls», «...i l'imperi de l'edat»).

Els personatges que transiten per bona part d'aquests contes encarnen sovint la figura del perdedor, del torero d'hivern que s'empolaina per baixar a l'arena quan resulta que no hi ha temporada. L'assumpció tàcita del ridícul desencadena una seqüència força regular, que comença amb la culpa, segueix amb l'autocompassió i arriba a l'autoparòdia. La mirada del narrador cap a aquests personatges, exponents originals i estrafolaris del precariat del segle XXI, és un apropament lúcid i des-transcendentalitzador, que situa en un mateix pla la candidesa de l'edat preadulta i un escepticisme malgrat tot vital, fins i tot apassionat. La retòrica de què se serveix el narrador de la majoria de contes es basa en l'humor, que sorgeix moltes vegades de l'ús paral·lel d'un registre lingüístic elevat i d'un de col·loquial. Tot i això, hi ha algun tic estilístic que potser la lectura del manuscrit per part d'algun filòleg monstrosos com els del conte «La tomba del vell Vera» —o d'un monstrosos corrector, filòleg o no— hauria pogut llimar: l'ús continuat de possessius innecessaris (p. 16, 51, 59, 61, 110, 180, 200, 209, 229, etc.) és el que clama més al cel.

L'escriptor esdevingut personatge descriu l'estupefacció de «descobrir» de què va el joc literari amb el símil del torero d'hivern: «entrar per la porta gran a la plaça de toros de la cultura... i trobar-la buida» (p. 185). D'aquest predicament en el desert n'hi ha que van fer-ne un plany egòtic i interessant, en aquest cas centrat en l'educació (Jordi Llovet, *Adéu a la universitat. L'eclipsi de les humanitats*). I n'hi ha que, com Carner, van sublimar-lo amb orgull: «com és enlairat el nostre exili en la cultura, l'obligació de viure del manà» (1927!). Molt més prosaic, el ressenyador només es veu amb cor de recordar la cançó d'un grup no gaire bo per aclamar amb camaraderia el primer llibre del torero d'hivern : «no estàs sol, no tingues por».

Pep Sanz Datzira
Universitat Autònoma de Barcelona